

Ja sam kruh života. Riječi su koje ukazuju na tajnoviti smisao, na neprolazno a uvijek iznova potrebno, na ono što se ne može izreći, na stol života. Može li Isus i na nas računati ako danas želi umnožiti kruh života, dar ljubavi u našim obiteljima, na našim radnim mjestima, za političkim zelenim ili našim jednostavnim stolovima? O, kako bi bilo divno, čudotvorno, kada bi se u svakoj ljudskoj potrebi moglo reći: ovdje je stol, ovdje je čovjek, ovdje smo ti i ja, ovdje smo mi – spremni da budemo dar, sloboda, radost i život za drugoga.

*Ivan Koprek*

## *ULAGANJE U PRIJATELJSTVO*

Promjenom političkog sustava obično se izazivaju i promjene u jeziku. Ne radi se uvijek o čistunstvu nego i o okolnostima koje same iznuđuju stvaranje novih riječi te češću ili rjeđu uporabu već postojećih. Tako neki dan čujem kako jedna osoba »ulaže jedino u prijateljstvo«. njoj nije zanimljivo ulaganje novca u dionice raznih poduzeća, banaka ili u što drugo. nju zanima prijateljstvo.

Može propasti banka, može propasti poduzeće, može propasti bilo koja tvrtka, ali prijateljstvo je ono čega se nikako ne bismo htjeli odreći. "Ako imaš prijatelje, ne možeš biti siromašan", kaže se, "možda čak i možeš, ali, ako imaš prijatelje, sigurno ne možeš biti bijednik, propalica, bezvrijednik, bez dostojanstva i samopoštovanja. Pravi prijatelji podižu tvoju osobnu vrijednost, upravo zato što si i ti njih stavio kao vrijednost iznad svega."

Uzdizujući se tako međusobno, ljudi ostaju najvećom vrijedošću u društvu, a ne novac, automobil, kuća, dionica, položaj, popularnost ili titula. Sve to, naravno, može pripomoći dostojanstvu, ali ga može i ugroziti – ako postane svrhom života. Ovisi, dakle, kako se čovjek postovi. Služi li čovjek sredstvima ili pak ona služe njemu?

Ni prijateljstvo se ne može živjeti na potpunoj čistini bez ikakvih materijalnih uvjeta. Zakratko može, ali u takvim okolnostima čovjek stradava. Da bi živio čovjek, njegovi prijatelji i prijateljstvo među njima, potrebni su mnogi uvjeti.

Pritom se ne smije zaboraviti na moguću sebičnost u stjecanju prijatelja. Netko veli da su mu prijatelji potrebni i on ih kupi. Ima puno pokušaja da se oni jeftino nabave. Zlu ne trebalo, mogu ustrebat! Tim se geslom povode mnogi. Navodni prijatelji, možda iskreni i dobronamjerni, takvim stavom pretvoreni su u robu za trgovinu. U nekom trenutku mogu dobro doći. Može ih se unovčiti. Tu, naravno, nije riječ o obostranom

prijateljstvu nego o glumi, zloporabi ljudi, njihovih osjećaja, njihove ljubavi i dostojanstva. Sve se to događa zbog velike sebičnosti, katkad jednostrane a katkad obostrane.

Nije li prijateljstvo veliki rizik? Ljudsko prijateljstvo je uvijek u većoj ili manjoj opasnosti. Ta bezbroj ljudi se osjeća prevarenima, poniženima i iznevjerenima. Valja, doduše, biti istinoljubiv i reći da je teško bez imalo sebičnosti ostvarivati prijateljstvo. Naravno, ima tu grube sebičnosti, ali ima i one fine, jedva odstranjive, koju nitko i ne zamjera jer, napokon, čovjek se bez prijatelja jedva može održati. Svakako ostaje načelo da je prijateljstvo uzvišenije što je nesebičnije.

U kršćanstvu se spominje primjer potpuno nesebičnog zauzimanja za druge. Žrtvovanje za druge i njihovo spasenje Isusu nije bilo potrebno – čak ni kao uvjet vlastitog mu spasenja. No on je sve uložio u prijateljstvo prema nama.

Toliko nas je volio da je ustao od mrtvih kako bi nam i dalje mogao služiti. Znao je dobro što drži svijet na životu.

Ulažite i vi svoje dionice u istinsko prijateljstvo! Poduzeće vam neće propasti. Sâm Bog mu je većinski vlasnik.

*Nikola Stanković*

## *DOKAZANI I VJEROVANI BOG*

Neki misle da su se dokazivanje Božje opstojnosti te kritičko promišljanje, s jedne strane, i vjera u Boga, s druge strane, odnosno religija i filozofija sučelile tek susretom grčke *sofije* i židovske *Objave*. No to nije istina. I kod Grka se susrela mitska i filozofska misao ili vjera u bogove i razložno tumačenje pojavne zbilje. U Bibliji se također razlikuju Božji putevi od ljudskih, a oni prvi neizmjerljivo nadilaze ove druge. Sveti Pavao razlikuje objavu preko prirode i onu nadnaravnu, Duhom Svetim danu.

U povijesti postoje pokušaji da se sve racionalno razloži, obrazloži i utemelji, a ima i stajališta prema kojima u tom poslu čovjeku nisu na raspolaganju ni sposobnosti ni sredstva.

Jedni bi htjeli točno izložiti, razlučiti, usporediti, odrediti mogućnosti i granice te tako smisliti jednoznačni govor kojim bi se Božja tajna tako izrekla da bi je svi nedvosmisleno razumjeli. Oni su, dakle, mišljenja da je pitanje opstojnosti Božje potrebno jednom za svagda riješiti pa da se ljudi više ne spore oko toga. Drugi, pak, misle da se o tom ne da ništa jasno i odjelito reći tako da bi bilo izloženo razumijevanju poput geometrijskih zakonitosti. Svjetlo se razuma u tim stvarima za njih potpuno gubi u mraku. Jedino što im preostaje jest skok vjere.